

บทที่ 7

ความหมายของคำ

ความหมายของคำ อาจจะเป็นสาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่างๆ ขึ้น เนื่องจากมีคำในภาษาไทยจำนวนมากที่ต่างรูปกัน แต่ความหมายคล้ายกัน หรือเหมือนกัน และยังมีคำจำนวนมากที่เสียงเหมือนกัน แต่ความหมายและการเขียนต่างกัน ซึ่งเราเรียกว่า "คำพ้องเสียง" นอกจากนี้ยังมีคำที่มีความหมายไม่เกี่ยวข้องกันเลย แต่นิสัยก็นำมาใช้แทนกันได้ การที่นิสัยไม่เข้าใจความหมายของคำต่างๆ หรือเข้าใจผิดนี้ อาจจะทำให้นิสัยตัดสินใจไม่ได้ว่าควรจะเลือกใช้คำใด

สาเหตุของข้อผิดพลาดคือ เรื่องความหมายของคำ¹นี้ อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน
2. การใช้คำพ้องเสียง
3. การใช้คำที่มีความหมายไม่เกี่ยวข้องกัน

1. การใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

การใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หมายถึงการที่นิสัยใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน

¹ข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดจากเรื่องความหมายของคำ ก็ได้แก่ข้อผิดพลาดบางข้อในบทที่ 2, 4 และ 5 สำหรับข้อผิดพลาดในบทที่ 4 ข้อ 2 เรื่อง "การใช้คำผิดความหมาย" ซึ่งเป็นข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดจากเรื่องความหมายของคำเหมือนกัน ผู้เขียนจะไม่นำมาอธิบายในบทนี้เพราะได้อธิบายไว้ในบทที่ 4 โดยละเอียดแล้ว

คำที่ควรจะใช้ เนื่องจากความหมายของคำใกล้เคียงกันมาก นิสิตจึงเลือกใช้ไม่ถูกต้อง หรือ อาจจะใช้คำที่มีความหมายคล้ายกันทั้ง 2 คำ ในประโยคเดียวกัน ข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิด จากความหมายของคำใกล้เคียงกันนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

1.1 ใช้คำที่มีความหมายคล้ายกับคำที่ควรใช้

1.1.2 ใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน 2 คำในประโยคเดียวกัน

1.1.1 ใช้คำที่มีความหมายคล้ายกับคำที่ควรใช้

การใช้คำที่มีความหมายคล้ายกับคำที่ควรใช้ หมายถึง การที่นิสิตใช้คำในประโยคที่ อาจจะไม่ถูกต้อง และผู้เขียนได้เขียนคำที่เห็นว่า น่าจะถูกต้องไว้ในวงเล็บข้างล่าง คำที่ นิสิตใช้และคำที่ผู้เขียนเขียนไว้ เป็นคำที่มีความหมายคล้ายกัน

ตัวอย่าง - คำกริยา²

เด็กทุกคนซึ่งในปัจจุบันยังมีอายุไม่มากนัก ยังต้องอาศัยอยู่ในความดูแลของ
(อยู่)

ผู้ปกครอง -

การสอนภาษาต่างประเทศในคณะอักษรศาสตร์ แยกแยกในหลายภาษา มีทั้ง
(X)
(แบ่งออก) (เป็น)

ภาษาที่ให้ เลือกและที่บังคับ

การอ่านวรรณคดีไทย ที่ได้แปลเป็นภาษาอื่นแล้วนั้น อาจไม่ถูกต้องกับของ
(ตรง)

เดิมทีเดียว

ตัวอย่าง - คำบุพบท³

² คำอธิบายและตัวอย่างเพิ่มเติมในบทที่ 2 ข้อ 2.1

³ ตัวอย่างเพิ่มเติม ในบทที่ 2 ข้อ 2.3

เสียงคลื่นกระทบฝั่งเป็นจังหวะ แต่ไม่น่าหวาดกลัวเท่าเสียงของอีกาที่
ประกาศถึงความเป็นใหญ่ของหมู่นกน้อยทั้งปวง
(ใน)

การเรียนวิชาการพูด การเขียนบทความ เป็นหลักสูตรที่ดี นับว่าน่า
สนใจมากของวิชาภาษาไทย
(สำหรับ)

การรักษาพยาบาล ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากร
(กับ)

คำบุพบทที่มีความหมายใกล้เคียงกัน นอกจาก ของ - ใน, ของ - สำหรับ, ต่อ
- กับ, แล้ว ยังมี ต่อ - สำหรับ, ใน - ท่ามกลาง, แก่ - กับ, แห่ง - ใน, กับ -
สำหรับ, นอกเหนือ - นอกเหนือจาก

ตัวอย่าง - คำกริยาวิเศษณ์⁴

...ซึ่งง่ายต่อทุกคนที่จะปฏิบัติ โดยไม่เสียเวลาแต่อย่างไร
(อย่างไร)

ตัวอย่าง - คำลักษณนาม

บันไดของคอสู่เทพทำเป็นรูปพญานาคเลื้อย ซึ่งเป็นศิลปะที่งดงามมาก
แห่งหนึ่ง
(อย่าง)

บริเวณภาคเหนือนี้ ไม่สักมีมากจริงๆ นับเป็นสินค้าออก
ของไทยที่สำคัญอย่างหนึ่ง
(แห่ง)

⁴ดูตัวอย่างเพิ่มเติมในบทที่ 2 ข้อ ๖-2.5

1.2 ใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน 2 คำในประโยคเดียวกัน

ตัวอย่างเช่น⁵

ในยากเข็ญ ฦ วิชชายทะเล
การเที่ยวครั้งนี้มีหลายสิ่งที่น่าสนใจ และน่าจรศึกษา
ข้าพเจ้าได้ประสบเห็นรักมีอันเรื่องจาของสุริยันอันแจ่มใส

2. การใช้คำพ้องเสียง

คำพ้องเสียง หมายถึง คำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่การเขียนและความหมายต่างกัน ในภาษาไทยมีคำพ้องเสียงมาก จึงสันนิษฐานว่าอาจจะ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในเรื่องการสะกดการันต์ขึ้น อาจจะ เป็นเพราะว่านิสิตไม่รู้ว่าความหมายของคำพ้องเสียงเหล่านั้นหมายถึงอะไรและแตกต่างกันอย่างไร ข้อผิดพลาดเรื่อง การสะกดการันต์⁶ ที่อาจจะเกิดขึ้นเพราะไม่เข้าใจความหมายของคำพ้องเสียง อาจแบ่งออกได้ เป็น 3 ชนิดคือ

- 2.1 คำพ้องเสียงที่ใช้พยัญชนะต่างกัน
- 2.2 คำพ้องเสียงที่ใช้สระต่างกัน
- 2.3 คำพ้องเสียงที่ใช้ตัวการันต์ต่างกัน

2.1 คำพ้องเสียงที่ใช้พยัญชนะต่างกัน

ตัวอย่างเช่น

จิตใจ⁷ นิสิตเขียน จิตริใจ เพราะเรามีคำพ้องเสียง จิต-จิตร "จิต"
หมายถึง ใจ* ส่วน "จิตร" หมายถึง จิตรวาดเขียน การระบายสี*

⁵ ดูตัวอย่างเพิ่มเติมในบทที่ 4 ข้อ 1.1.2

⁶ ดูบทที่ 5

⁷ ดูบทที่ 8 ข้อ 2.1 และบทที่ 9 ข้อ 3

* พจนานุกรม ฯ

พรหม นิสิตเขียน พรหม เพราะมีคำพ้องเสียง พรหม - พรหม "พรหม" เป็นคำนาม หมายถึง เครื่องลาคทำด้วยขนสัตว์* หรือใช้เป็นคำกริยา เช่น พรหมนำมนต์ ส่วน "พรหม" เป็นคำนาม หมายถึง ชื่อพระเป็นเจ้าผู้สร้างโลกตามศาสนา พราหมณ์*

หน่วยกิต นิสิตเขียน หน่วยกิจ เพราะเรามีคำพ้องเสียง "กิจ" ซึ่งแปลว่า ธุระการงาน* ส่วนคำว่า "หน่วยกิต" เป็นศัพท์ทางการศึกษาที่ บัญญัติขึ้นใหม่ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Credit

น่า - หนา เป็นคำพ้องเสียงที่นิสิตมักเขียนสลับกัน "น่า" เป็นคำประกอบหน้ากริยา ใ้หม้หน้าหนักเกินขึ้น หมายความว่า ชอบ, ควร, ขวนให้, ใครจะ เช่น น่ากิน, น่ารัก เป็นคำประกอบท้าย หมายความว่าไปในทางชักชวน เช่น กินเถิดน่า ไปเถิดน่า*

"หนา" หมายถึงส่วนของศีรษะ ตั้งแต่หน้าผากลงมาจรดคาง, ซีกของร่างกายที่ตรงข้ามจากหลัง, คานที่ตรงข้ามจากหลัง, เครื่องปรุงที่ปะปนขนมบางอย่าง, ชายผ้าบางชนิดที่มีลวดลาย, คราว, ฤดู, คานหนึ่งของวัตถุแบนๆ*

บัน - บรร เป็นคำพ้องเสียงที่นิสิตมักเขียนสลับกัน เช่น บันกาล นิสิตเขียน บรรกาล บรรเทา นิสิตเขียน บันเทา⁸ ที่จริงคำไทยที่ใช้ บัน มีอยู่เพียง 5 คำ คือ บันเทิง, บันทึก, บันไค, บันคาล, บันลือ นอกนั้นใช้ บรร แต่เนื่องจากมีคำเขมรที่ใช้ บัน หลายคำ เช่น บันคด, บันเคิน, บันทึง, บันเหิน และคำไทยโบราณที่ใช้ บัน เช่น บันกวค, บันจวย, บันจอย เป็นต้น จึงทำให้ผู้ใช้สับสน

สีสัน นิสิตเขียน สีสรร "สรร" แปลว่า เลือก, คัด* ส่วน "สัน" เป็นอุทานสร้อยบท

* พจนานุกรม ฯ

⁸ กุบบที่ 9 ข้อ ๘.3

โสคา^บัน นิสิตเขียน โสคา^บรรณ "บรรณ" แปลว่า ปีก, หนังสือ,
ไบไม้* ส่วน "โสคา^บัน" หมายถึง พระอริยมุคคัลชั้น^บัน*

2.2 คำพ้องเสียงที่ใช้สระต่างกัน

ตัวอย่างเช่น

ไย^คี นิสิตเขียน ไย^คี "ไย" หมายถึง สิ่งที่เป็นเส้นเล็กๆ ชาวๆ
บางๆ เช่น ไยบัว ส่วน "ไย^คี" หมายถึง พอใจ, ยินดี, เอื้อ*

หลง^ไหล นิสิตเขียน หลง^ไหล "ไหล" หมายถึง ชื่อปลาชนิดหนึ่ง,
รากแห่งพืชบางอย่าง, เลื่อนไป, เคลื่อนที่ไปอย่างของเหลว เช่น น้ำ*
"หลง^ไหล" พลังเฉลอ, พัน^ไเพื่อน, สติ^ไเพื่อน*

ไฝ^ฉัน นิสิตเขียน ไฝ^ฉัน "ไฝ" หมายถึง มุ่งหน้า, ผูกพัน "ไฝ^ฉ
ฉัน" คิคเอาใจใส่อยู่เสมอ* ส่วน "ไฝ" ไม่มีความหมายในภาษา

2.3 คำพ้องเสียงที่ใช้ตัวการันต์ต่างกัน

ตัวอย่างเช่น

คำที่ลงท้ายด้วย	<u>การ</u> - <u>การณ</u>	นิสิตมักใช้สลับกัน เช่น
โครงการ	นิสิตเขียน	โครงการณ
จินตนาการ	"	จินตนาการณ
วิธีการ	"	วิธีการณ
หลักการ	"	หลักการณ
สถานการณ	"	สถานการ

* พจนานุกรม ฯ

หนังสือของเคล็คไทย ชุคคำราเรียน เรื่อง การใช้ภาษา* กล่าวถึง เรื่อง คำ การ-การณ ไว้ดังนี้

ปัจจุบันนี้ มีศัพท์บัญญัติที่มีคำว่า การ-การณ มากจนเกิดความสับสนว่า ควรใช้ การ หรือ การณ

การ แปลว่า กิจ งาน ชุระ หน้าที่ เมื่ออยู่ท้ายสมาสในที่บางแห่ง

แปลว่าผู้ทำก็มี เช่น กุมภการ (พจนานุกรมฯ)

การณ แปลว่า เหตุ เค้า มูล

การเลือกใช้ การ หรือ การณ จึงต้องพิจารณาจากความหมาย

ประสมการณ เหตุที่ประสม เป็นศัพท์บัญญัติจาก

(ผ่าน ประสม ความชำนาญ)

เหตุการณ เค้ามูลอันเป็นเหตุ

ปรากฏการณ เหตุที่ปรากฏ เรื่องราวที่เกิดขึ้น

แสดงการณ เหตุที่จะแจ้งให้ทราบ แสดงเหตุ

ประวัติการณ เหตุอันเป็นประวัติ

โครงการ งานที่เป็นโครงร่าง รูปการคาบที่กะไว้

แผนการ แผนงาน

อุดมการ งานสูงสุด

มาตรการ งานอันเป็นเครื่องวัด

นิทรรศการ งานแสดง

ถ้าบางคำจึงอาจเขียนได้ 2 แบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความหมายที่ต้องการ

* ชลธิรา กล็คอยู่, และคนอื่นๆ. การใช้ภาษา. หนังสือของเคล็คไทย ชุคคำราเรียน (พระนคร:2517) หน้า 400.

~~"การ" หมายถึง กิจกรรม กระ หน้าที่ เมื่ออยู่ทางสมาธิในที่บางแห่ง แปลว่า ผู้ทำ ก็มี เช่น กุมภการ "การณ" หมายถึง เหตุ เคา มูล*~~

วิเศษ - วิเศษณ์ นิสิตใช้ วิเศษณ์ แทน วิเศษ "วิเศษ" หมายถึง ยอดเยี่ยม, เลิศลอย, ลักษณะที่ทำให้ต่างกัน, ยอดเยี่ยมทางวิชาคุณ "วิเศษณ์" หมายถึงคำ จำพวกหนึ่ง ที่แต่งคำนามและคำกริยาให้ ต่างจาก เดิม เช่น คี ธิว เป็นต้น

เซ็นชื่อ นิสิตเขียน เซ็นต์ชื่อ "เซ็น" หมายถึง ลงลายมือชื่อ ตรงกับ ภาษาอังกฤษ sign* ส่วน "เซ็นต์" เป็นคำที่เขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษ คือหมายถึงมาตราเงินอย่างหนึ่ง

ผูกพัน นิสิตเขียน ผูกพันซ์ "พันซ์" หมายถึง ผูก, มัด, ตรึง* "พัน" ความหมายเหมือนกัน แต่ "พัน" เป็นคำไทย "พันซ์" เป็นคำบาลี "ผูก" เป็นคำไทย เพราะฉะนั้นควรใช้กับ "พัน" ซึ่งเป็นคำไทยด้วยกัน

พันซ์ - พันซ์ นิสิตเขียนสลับกัน "พันซ์" หมายถึง ญาติพี่น้อง, วงศ์วาน, เทือกเขาเสลาออก, พื่อ "พันซ์" หมายถึง ผูก, มัด, ตรึง*

เวทมนตร์ นิสิตเขียน เวทย์มนตร์ "เวท" หมายถึง ความรู้ ความรู้ทางศาสนา มนตร์* "เวทย์" หมายถึง ฟังรู้, ควรรู้* คำทั้ง 2 มาจากรากศัพท์เดียวกัน

ปฐมนิเทศ นิสิตเขียน ปฐมนิเทศน์ "เทศน์" หมายถึง การแสดงธรรมสั่งสอนทางศาสนา* ("นิเทศน์" ไม่มี) "นิเทศ" หมายถึงคำแสดง คำจำแนกออก*

วิเทศสัมพันธ์ นิสิตเขียน วิเทศน์สัมพันธ์ คำ "วิเทศน์" ไม่มี มีแต่ "วิเทศ" หมายถึง ต่างประเทศ*

มัคคุเทศก์ นิสิตเขียน มัคคุเทศน์ "เทศก์" หมายถึง ผู้ชี้แจง ผู้แสดง ผู้แสดงธรรม*

ราคาเยา นิสิตเขียน ราคาเยาว์ "เยา" หมายถึง เบา, อ่อน, น้อย* "เยาว์" หมายถึง รุน; นุ่ม, สาว, อ่อน,* ทั้ง 2 คำนี้ ความหมายที่ว่า "อ่อน" เหมือนกัน แต่ "ราคาเยา" หมายถึง ราคา น้อย ราคาถูก ควรใช้ เยา

สร้างสรรค์ นิสิตเขียน สร้างสรร

สังสรรค์ " สังสรร

"สรรค์" หมายถึง สร้าง* "สรร" หมายถึง เลือก, คัด* ส่วน

"สังสรรค์" หมายถึงการรวมกัน, ปั่นกัน, การคบค้า, วิสาสะ*

สมบูรณาญาสิทธิราชย์ นิสิตเขียน สมบูรณาญาสิทธิราช "ราช" หมายถึงพระเจ้าแผ่นดิน* "ราชย์" หมายถึง ความเป็นพระราชา, ราชสมบัติ* หรือจะหมายถึง การปกครองก็ได้

3. การใช้คำที่มีความหมายไม่เกี่ยวข้องกัน

การใช้คำที่มีความหมายไม่เกี่ยวข้องกัน หมายถึง การที่นิสิตใช้คำที่มีความหมายต่างกับคำที่ควรใช้ และคำเหล่านั้นก็ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกันเลย นิสิตอาจเข้าใจเอาเองว่าคำที่ตนใช้นั้น เป็นคำที่ความหมายถูกต้องตามที่คนทั่วไปใช้

ตัวอย่างเช่น

* พจนานุกรม ฯ

ภาคภูมิใจ นิสิตเขียน พากพุมใจ นิสิตอาจนึกถึง "ภาค" ที่แปลว่า ส่วน, ฝ่าย และ "ภูมิ" ที่แปลว่า พื้นดิน* เห็นว่าความหมายไม่เกี่ยวกับความรู้สึกหรือจิตใจ จึงเขียน "พากพุมใจ" แทน หรือนิสิต อาจจะเขียนตามแบบเก่าก็ได้^๑ ในสมัยก่อนไซ้ "พากพุมใจ" ต่อมา เปลี่ยนเป็น "ภาคภูมิใจ" และพจนานุกรม ๗ ให้ความหมายไว้ดังนี้ คำว่า "ภูมิ" แปลว่า สง่า, งาม, งาม* ก็ได้ "ภาคภูมิ" แปลว่า มี สง่า, งาม* "ภูมิใจ" แปลว่า กระหม่อมใจ, ทะนงใจ, รู้สึกว่ามีเกียรติยศ* ส่วน "พากพุม" ไม่มีความหมายในภาษา

กลืนอาย นิสิตเขียน กลืนไอ "ไอ" แปลว่าสิ่งที่ถูกความร้อนแล้ว กลายเป็นมีลักษณะอย่างควัน นิสิตอาจจะนึกถึงเวลาหุงต้มอาหาร จะมี "ไอ" และมี "กลืน" ด้วย ส่วน "อาย" แปลว่า ความรู้สึกเกิดแต่ เหตุที่เปิดเผยสิ่งที่ควรปิดบังหรือปกปิด, รู้สึกขายหน้า* และอีกความหมายหนึ่ง เป็นนาม หมายถึง กลืน* "อาย" ตามความหมายแรกเป็น คำที่ใช้อยู่เป็นประจำ ส่วนความหมายหลังบางคนอาจไม่รู้จัก นิสิตอาจ นึกถึงความหมายแรกเห็นว่าไม่เกี่ยวกับ กลืน จึงใช้ "ไอ" แทน เป็นการลากเข้าหาความหมายที่รู้จัก

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* พจนานุกรม ๗